СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ ТА АНДРАГОГІКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ»

Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D 1 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма	«Облік, аудит та оподаткування»
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Назва кафедри	Обліку, аудиту та оподаткування
Тип дисципліни	Вибіркова
Семестр	Другий
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	**Овсюк Ніна Василівна**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobitnyky/ovsiuk-nina-vasulivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	E-mail: Ovsiuk@nasoa.edu.ua
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Ґрунтовні знання та навички з вивчення бухгалтерського обліку та соціально-етичних засад обліку та оподаткування набуті під час навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних та семінарських занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
Обсяг	Денна форма навчання					
	4	120	20	22	78	Залік
	Заочна форма					
	4	120	2	4	114	Залік

Опис дисципліни	**Навчальна дисципліна: «Філософія та андрагогіка бухгалтерського обліку»** є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію. **Метою навчальної дисципліни є**: набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок з використання міжнародних та вітчизняних норм та принципів андрагогіки поведінки фахівців з обліку та оподаткування, а також визнання відповідальності перед громадськістю. **Завдання вивчення навчальної дисципліни**: надання здобувачам вищої освіти теоретичних знань і розуміння основних етапів становлення і розвитку професійної етики фахівців з обліку та оподаткування; набуття навичок професійної етики використання її в практичній діяльності суб'єктів господарювання; виконанням здобувачами вищої освіти комплексу практичних завдань, що забезпечує набуття ними цілісної системи знань і умінь виконувати типові завдання з професійної етики бухгалтера і працівника Державної податкової служби України як при навчанні в НАСОА так і в практичній діяльності; розширення світогляду, формування уявлень про багатогранність багатовекторність професійної етики фахівця з обліку і оподаткування. **Формат проведення дисципліни**: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Професійні компетентності	Здобувачі освіти повинні знати: - концептуальні засади обліку; - теорію навчання дорослих: специфіку навчання бухгалтерів; - принципи андрагогіки; - облікову практику та професійну компетентність.
Програмні результати навчання	Здобувачі освіти повинні вміти: - інтерпретувати облік як мову бізнесу**;** - аналізувати професійні компетентності**;** - забезпечувати безперервний розвиток: вміти формувати у персоналу навички самостійного підвищення кваліфікації та адаптації до змін у законодавств; - використовувати партнерський підхід**.**
Програма навчальної дисципліни	**Змістовий модуль 1.** ***Основи філософії бухгалтерського обліку.*** **Тема 1.** Філософська сутність обліку. **Тема 2.** Бухгалтерський облік у контексті парадигм наукового знання. **Тема 3.** Філософські підходи до регулювання обліку. **Тема 4.** Професійні об'єднання фахівців з бухгалтерського обліку: **Змістовий модуль 2.** ***Основи андрагогіки бухгалтерського обліку.*** **Тема 5.** Андрагогіка як наука про навчання дорослих. **Лекція 6.** Організація самостійної та професійної освіти бухгалтерів. **Лекція 7.** Методи андрагогіки в обліку: тренінги, кейси, симуляції. **Лекція 8.** Розвиток професійної компетентності та андрагогічний підхід до сертифікації.
Методи навчання	Під час проведення лекцій застосовуються такі методи навчання: презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, пояснення, обговорення теоретичних питань, дискусії, ілюстративно-роздатковий матеріал. - Під час практичних (семінарських) занять застосовуються такі методи навчання: доповіді, письмове виконання практичних занять, тестування, методи «мозкового штурму», дослідницькі методи.

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи MicrosoftTeems та Moodle для дистанційного навчання
Політики навчальної дисципліни	***Політика щодо академічної доброчесності.*** Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОА є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОА, 26 червня 2026 р., протокол № 15. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОА та Положення про академічну доброчесність НАСОА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.4.17.2 Положення про академічну доброчесність НАСОА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми». ***Політика щодо відвідування занять.*** Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. ***Політика щодо перескладання.*** Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом. ***Політика щодо оскарження результатів оцінювання.*** Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОА, 24 квітня 2020 р., протокол № 8 (зі змінами та доповненнями, протокол від 04 листопада 2025 р. №4).

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 50 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 49 балів, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Філософія та андрагогіка бухгалтерського обліку» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
Денна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	Максимум – 6 балів
	Творче завдання: виконується у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) або успішне проходження курсу на платформі Prometheus	Максимум – 8 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимум – 10 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 10 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів
Заочна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	-
	Модульний контроль № 1	Максимум – 35 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 35 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та модульний контроль										Залік	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ТЗ		
Т1	Т2	Т3	Т4	МКР1	Т5	Т6	Т7	МКР2			
6	6	6	6	10	6	6	6	10	8	30	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль проводиться викладачем на практичних заняттях протягом семестру шляхом перевірки завдань за кожною темою курсу та виконання творчого завдання у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) або успішного проходження курсу на платформі Prometheus (всього 50-70 балів за семестр).

***Засобами оцінювання** та методами демонстрування результатів навчання є:*

- *стандартизовані тести;*
- *тези, статті, реферати, есе по питаннях самостійного вивчення;*
- *завдання розрахункового характеру;*
- *презентації результатів виконаних завдань та досліджень;*
- *презентації здобувачів та виступи на наукових заходах;*

- *інші види творчих та групових завдань.*

Практичні заняття *передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на практичному занятті. Робота на практичному занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на практичному занятті, становить 6 балів. Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичних занять у вигляді опитування, в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.*

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях

Кількість балів	***Критерії оцінювання***
6	*В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.*
4	*Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.*
0	*Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.*

Творче завдання *спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок з дисципліни «Філософія та андрагогіка бухгалтерського обліку». Завдання виконується протягом опрацювання тем змістовного модуля 1 та 2.*

Творче завдання з дисципліни виконується у формі написання та публікації (прийняття до публікації) тез доповідей або проходження курсу за тематикою навчальної дисципліни та отримання сертифіката на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus за посиланням: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/social-entrepreneurship/

Критерії оцінювання модульного контролю

Формою модульного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюються від 0 до 10/35 балів.

Розподіл балів в межах модульних контрольних робіт

Вид завдання	***Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна форма)***
Тестові завдання закритої форми	*10 / 35*
Всього	*10 / 35*

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюється від 0 до 30 балів.

Розподіл балів в межах підсумкового контролю

Вид завдання	***Максимальна кількість балів за виконання***

Тестові завдання закритої форми	*30 (60×0,5)*
Всього	*30*

Критерії оцінювання тестових завдань закритої форми

Критерії оцінювання	***Кількість балів***
Здобувач дав правильні відповіді на 90-100% тестових запитань	*27-30*
Здобувач дав правильні відповіді на 82-89% тестових запитань	*23-26*
Здобувач дав правильні відповіді на 74-81% тестових запитань	*20-22*
Здобувач дав правильні відповіді на 64-73% тестових запитань	*17-19*
Здобувач дав правильні відповіді на 60-63% тестових запитань	*15-16*
Здобувач дав правильні відповіді менше ніж на 60% тестових запитань	*0-14*

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	***Оцінка в балах***	***Оцінка за шкалою ECTS***	
Залік		***Оцінка***	***Пояснення***
Відмінно	***90-100***	*A*	*Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються*
Добре	***82-89***	*B*	*Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною*
	74-81	*C*	*Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.*
Задовільно	***64-73***	*D*	*Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок*
	60-63	*E*	*Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями,*

			що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
Незадовільно	***35-59***	*FX*	*Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання*
	1-34	*F*	*Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс*

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Професійна етика фахівців з обліку та оподаткування як складова професійної культури.
2. Охарактеризуйте організаційну структуру Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України (ФПБАУ).
3. Міжнародні освітні стандарти облікових професій.
4. Визначити професійні обов'язки працівників державної податкової служби України.
5. Визначте мету та стратегічні цілі Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC).
6. Професійна компетентність та необхідний рівень кваліфікації.
7. Сформулюйте роль Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC) для розвитку вітчизняної економіки.
8. Кодекс етики професійних бухгалтерів: суть і значення.
9. Роль Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України (ФАБФ) у сприянні розвитку професії.
10. Охарактеризувати морально-етичні принципи професійної діяльності.
11. Рада незалежних бухгалтерів та аудиторів (РНБА) та її роль у відстоюванні інтересів представників бухгалтерської професії.
12. Професійна компетентність та необхідний рівень кваліфікації працівників державної податкової служби.
13. Роль Української асоціації сертифікованих бухгалтерів та аудиторів (УАСБА) у сприянні розвитку професії.
14. Загальна характеристика фундаментальних принципів професійної етики.
15. Особливості легальних схем ухилення від сплати податків в Україні.
16. Які висновки ви можете сформувати за результатами порівняльної характеристики ФПБАУ та Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC).
17. Громадський контроль за дотриманням Кодексу професійної етики працівника державної податкової служби України.

18. Сутність та зміст діяльності Федерації професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ).
19. Професійні навики та здібності бухгалтера.
20. Загрози порушення фундаментальних принципів професійної етики.
21. Охарактеризуйте Кодекс професійної етики працівника державної податкової служби України та сформуйте його структуру.
22. Використання податкових пільг в процесі легальної мінімізації податкових платежів.
23. Етичні конфлікти та їх вирішення.
24. Внутрішній контроль за дотриманням норм та попередження порушень норм Кодексу професійної етики працівника державної податкової служби України.
25. Психологічні аспекти попередження конфліктних ситуацій.
26. Провокації і шахрайство.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Кодекс професійної етики працівника державної податкової служби України: Наказ ДПА України від 07.02.2006 № 59. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0059225-06#Text

2. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) видання 2021 р. URL: https://mof.gov.ua/uk/search-documents?query#Text

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://mof.gov.ua/uk/translation_of_international_financial_reporting_standards_of_2024-736

4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text

5. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text

6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889- VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text

Додаткова:

1. Антикорупційна програма Державної податкової служби України на 2023-2025 роки: Наказ Державної податкової служби України від 10 квітня 2023 р. №221. URL: https://tax.gov.ua/pro-stsukraini/struktura/aparat/upravlinnya-z-pitan-zapobigannya-ta-viyavlennyakoruptsii/povidomlennya/antikoruptsiyna-diyalnist-/78105.html

2. Голов С. Ф., Голубка Я. В., Костюченко В. М., Кузіна Р. В., Чижевська Л. В. Професійна етика бухгалтера : підручник. Житомир : ПП Рута, 2022. 260 с.

3. Ковальчук Т.М., Кузь В.І. Професійна етика в обліку, аудиті та оподаткуванні: навч. посібник Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 200 с.

4. Кулинич М.Б., Скорук О.В. Професійна етика бухгалтера, аудитора та податківця: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 113 с.

5. Овсюк Н.В., Афанас'єва І.І. The Sustainability Reporting: Current Performance and Prospects of Implementation. *Статистика України*. 2025. Вип. 108. № 1. С. 113-121. Doi: 10.31767/su.1(108)2025.01.11

6. Овсюк Н.В., Афанас'єва І.І. Prospects and potential of implementing artificial intelligence in the field of accounting and auditing. *Smart Machines and Technologies at the Service of Mankind:* Monograph / Gen. edit. Olha Prokopenko, Kristjan Välk, Anne Neroda, Tallinn: Teadmus OÜ, 2024, 229 p. P. 147-162. https://conference.euas.eu/2024/wp-content/uploads/2024/12/Monograph_2024.pdf

7. Овсюк Н.В., Ковбасюк І.С. Облік розрахунків з оплати праці в контексті сучасних економічних та соціальних викликів. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3956. Doi : 10.32782/2524-0072/2024-62-75

8. Овсюк Н.В., Афанас'єва І.І., Лебедєва А.О. Облік та аудит депозитних операцій в контексті фінансових рішень комерційного банку. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 78. С. 82-86. URL: http://www.market-infr.od.ua/uk/78-2024

9. Ovsiuk N., L. Sidelnykova, O. Savastieieva, S. Kozak, N. Lishchuk, A. Zinchenko. Tax Incentives in the System of State Financial Support of Economic Entities. Economic Affairs, September 2022. Vol. 67, No. 04, pp. 653-659. URL: https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2-s2.0-85141388155&doi=10. 46852%2f0424-2513.4.2022. 31&partnerID=40&md5=d1263020112c9fb93fcdd8654cc716c3 DOI: 10.46852/0424-2513.4.2022.31

10. Atamas Oleksandr, Nechyporuk Nataliia, Drobyazko Svetlana Accounting methodology for stablecoin transactions in international trade: recognition and valuation issues. *Смарт-економіка, підприємництво та безпека*. 2026 Том 4, No 1, с. 7-16. URL: https://www.science-smart.com/index.php/smart/article/view/37 DOI: doi:10.60022/sis.4.(01).2

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua.
3. Офіційний сайт правового порталу «Ліга Закон». URL: http://www.ligazakon.ua/
4. Офіційний сайт «Інститут дипломованих бухгалтерів управлінського обліку» (CIMA) URL: https://www.cimaglobal.com/
5. Журнал «Бухгалтерія UA». URL: https://buh-ua.com.ua/

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування.

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.